

ΙΑΤΡΟΥ ΓΙΩΡΓΟΣ
Μαθηματικός

Η εκτέλεση των δεκαεπτά βοσκών από τα Λεγραινά στην Πάρνηθα το καλοκαίρι του 1944

Στον Βασίλη Καραγιάννη

Είναι γνωστοί οι ιεροί τόποι θυσιών του ελληνικού λαού, την περίοδο της Κατοχής από τον ναζισμό και τον φασισμό. Τα Καλάβρυτα, η Κάνδανος, το Δίστομο, ο Χορτιάτης, το Δομένικο...

Λιγότερο γνωστή είναι η θυσία των 17 βοσκών από τα Λεγραινά στην Πάρνηθα το καλοκαίρι του 1944.

Με τον τίτλο *Ομαδικός τάφος στην Πάρνηθα* δημοσιεύτηκε στον τύπο της 2ας Νοεμβρίου η ανακάλυψη του ομαδικού τάφου των 17 κτηνοτρόφων που εξετέλεσαν οι Γερμανοί στην Πάρνηθα, στις εκκαθαριστικές επιχειρήσεις που άρχισαν στις 20 Ιουνίου 1944.

Παραθέτω τα ονόματά τους: Ντούνας Δημήτριος, Ντούνας Ευάγγελος, Ντούνας Ηλίας, Ντούνας Παναγιώτης, Ντούνας Κωνσταντίνος (όλα τα μέλη μιας οικογένειας), Καραγιώργος Ιωάννης, Καραγιώργος Σωτήριος, Καραγιώργος Γεώργιος, Καραγιώργος Βενιζέλος, Καραγιώργος Ηλίας (αδέρφια και πρωτεξάδερφα), Μακροδημήτρης Σταύρος, Μακροδημήτρης Γεώργιος, Μακροδημήτρης Ιωάννης (πατέρας και τα δυο παιδιά του), και οι Πετρογιάννης Δημήτριος από τον Ασπρόπυργο και Ρούσος Σπύρος από την Εύβοια.

Τα θύματα ήσαν Σαρακατσάνοι της Θεσσαλίας εγκατεστημένοι στα Λεγραινά του Σουνίου από πολλά χρόνια.

Ο Γιώργος Μπουτσίνης (Νικήτας) στο βιβλίο του *Το αντάρτικο στην Αττική 1941-1945*, Αθήνα 1979, αναφέρει το γεγονός και προσθέτει:

«Τη σύλληψή τους παρακολούθησε κρυμμένος ο νεαρός τότε Παν. Ντούνας, ο οποίος ψάχνοντας μετά από τριάντα χρόνια, στον ομαδικό τάφο ανάμεσα στους σκελετούς, βρήκε τη βέρα, το τσιμπούκι, το τσακμάκι και το σουγιά του πατέρα του. Τα αιμοβόρα χιτλερικά κτήνη μη μπορώντας να βάλουν στο χέρι έστω και έναν αντάρτη, ξέσπαγαν σε αθώα πλάσματα».

Στο ΒΗΜΑ της 2ας Νοεμβρίου 1974 διαβάζουμε:

«Η ανεύρεση των 17 ανθρωπίνων σκελετών έγινε τυχαία μετά τη φόρτωση άμμου σε φορτηγά αυτοκίνητα για να χρησιμοποιηθεί στην επίστρωση δασικού δρόμου στο 35° χιλιόμετρο της Πάρνηθας, μεταξύ Αγίας Τριάδας και κυνηγετικού περιπτέρου. Εργάτες αντιλήφθηκαν επάνω στο δρόμο ανθρώπινα οστά και σταμάτησαν αμέσως την εργασία. Ειδοποίησαν τη Χωροφυλακή και από την έρευνα διαπιστώθηκε ότι τα οστά έπρεπε να είχαν μεταφερθεί εκεί από το σημείο όπου γινόταν η αμμοληψία...

...Η εκτέλεση των 17 βοσκών έγινε στις 23 Ιουλίου 1944 σε αντίποινα για το φόνο του Γερμανού φρουράρχου στο Κακοσάλεσι. Οι Γερμανοί συνέλαβαν στις 20 Ιουλίου τους 17 βοσκούς, που έμεναν με τις οικογένειες τους στην Πάρνηθα όπου έβοσκαν τα καλοκαίρια τα πρόβατά τους... Άφησαν τα γυναικόπαιδα και κράτησαν τους 17 άνδρες. Ο μικρότερος από αυτούς είχε τότε ηλικία 17 ετών και ο μεγαλύτερος 65. Επρόκειτο για πατέρα και γιο.

Τέσσερις μέρες μετά τη σύλληψή τους διατάχθηκε ο τουφεκισμός τους, αφού προηγουμένως είχαν ανακριθεί για να διαπιστωθεί αν είχαν σχέση με το φόνο του φρουράρχου...

...Μεταξύ των συλληφθέντων τότε ήταν και ο Κωνσταντίνος Ντούνας, ο οποίος κατάφερε να δραπέτευση και να σωθεί. Ο Κων. Ντούνας κρύφτηκε ανάμεσα σε κοπάδι από πρόβατα και ύστερα σκαρφάλωσε σε έλατο, όπου και παρέμεινε πολλές ώρες. Τον αναζήτησαν οι Γερμανοί, αλλά δεν κατάφεραν να τον βρουν...»

Το 1975 ο Αρχιμανδρίτης Νεκτάριος Βιτάλης κυκλοφορεί ένα μικρό βιβλιαράκι με τίτλο *Ευλαβικό αφιέρωμα στους δέκα-επτά εθνομάρτυρας των Λεγραινών* με μότο στο εξώφυλλο «Εις μνημόσυνον αιώνιον έσται δίκαιος» (Ψαλμός ΙΙΙ, 6) έκδοση που έγινε στην Καμάριζα Λαυρίου.

Εδώ βρίσκουμε κατ' αρχάς τις φωτογραφίες των 17 και τις ηλικίες τους, φωτογραφίες από το πρώτο μνημόσυνο (9 Φεβρουαρίου 1975) στα Λεγραινά και «τη γενομένη αναπόθεσι των τιμίων αυτών λειψάνων εις το ειδικώς προς τούτο ανεγερθέν εν τω Νεκροταφείω Λεγραινών πρωτοβουλία ημών κοινόν μνημείον εκ μαρμάρου μετά των φωτογραφιών ενός εκάστου κεχωρισμένως».

Στο βιβλίο αυτό βρίσκουμε διάφορες λεπτομέρειες για το γεγονός: «Πάντως, η αλήθεια είναι μία: Τίποτε δεν μπορεί να αντισταθή στο πέρασμα του χρόνου, γιατί απλούστατα, αυτός ο πανδαμάτωρ χρόνος, δίδει σκληρή και νικηφόρον μάχην και εναντίον αυτής της απροσμέτρητης σιγής του θανάτου και πολλά αποκαλύπτει. Πολλά, όπως το μαρτύριον των δέκα-επτά, που ήταν βεβιασμένα θαμμένοι σε μια όμορφη και ειδυλιακή έρημη τοποθεσία της Πάρνηθας. Ποιος μπορούσε ποτέ να φαντασθή, πως μια μπουλτόζα θα άνοιγε το... στόμα της για να αποκαλύψει τόσα πολλά και μάλιστα, ένα δριμύτατον κατηγορητήριο εναντίον των απάνθρωπων Ναζιστών, που μόνον όλεθρον και φωτιά έσπειραν σε κάθε τόπον που λέρωσαν με το πέρασμά τους.

Από ημέρες πολλές, στο 35ον χιλιόμετρον του δρόμου προς την Πάρνηθα,

κοντά στην θέσιν Βουρλοπόταμος, εργάτες ησυχολούντο, με την διάνοιξιν του δρόμου. Στο έργον αυτό βοηθούσε ειδική «μπουλτόζα» με την οποία οι εργάτες έβγαζαν την άμμο, για την επίστρωσιν του δρόμου.

Αλλά, ποια ήταν η κατάπληξις των εργατών, όταν έβλεπαν πως με την ανόρουξιν της γης, έβγαιναν στην επιφάνειαν οστά! Οστά πολλά και σκελετοί ενός - δύο - τριών έως δέκα-επτά ανθρώπων;

Μαζί με τα οστά, διάφορα αντικείμενα των νεκρών έβγαιναν το ένα μετά το άλλο στην επιφάνεια της γης, ενώ οι εργάται έντρομοι και κατάπληκτοι κοιτούσαν ο ένας τον άλλον... Δαχτυλίδια, βέρες, ζωστήρες, ρολόγια, και τόσα άλλα χρήσιμα είδη... Την νεκρή σιγή που επικρατεί προς στιγμίν, διακόπτει ένας Αχαρνεύς ξυλοκόπος, που τυχαία βρέθηκε εκεί και στο αντίκρισμα των πολλών οστών φώναξε δυνατά: «Είναι... Είναι οι τσοπάνηδες που σκότωσαν οι Γερμανοί! Είναι οι Λεγρενιώτες μάρτυρες!»...

Η Χωροφυλακή μας πάντοτε επί το καθήκον της πρόθυμη, ειδοποιεί το χωριό των Λεγραινών και τότε με έναν απερίγραπτον ψυχικόν συναγερομόν, δάκρυα ψυχής και οδυρμούς από αναμνήσεις οδεύουν οι κάτοικοι προς την Πάρνηθα. Από τον καιρό του άδικου και μυστηριώδους εξαφανισμού των, οι δικοί των έκλαιγαν και θρηνούσαν απαρηγόρητα, μα προ πάντων είχαν το πικρό παράπονον, πως δεν αξιώθηκαν να βρουν έστω, τα μαρτυρικά λείψανά των, για να επιτελέσουν το ύστατο χρέος προς κάθε νεκρόν. Τώρα βέβαια, τα Λείψανα θα τοποθετήσουν σ' ανάλογο Κενοτάφειον, ενώ στον τόπον της ευρέσεώς των ένας Τίμιος Σταυρός υψωμένος και κάποιο κανδηλάκι ακοίμητο, με το χλωμό φως του να δείχνη στην έρημη εκείνη γωνιά της Πάρνηθος, στον κάθε περαστικό και ορειβάτη, τον τόπο του Μαρτυρίου και της Θυσίας των Βοσκών των Λεγραινών».

Και καταλήγει: «Τα γραφικά και ήσυχα Λεγραινά, το χωριουδάκι αυτό που αξίωσε ο Κύριός μου να γνωρίσω, αγαπήσω και να συνδεθώ ψυχικά συμπεριλαμβάνεται μεταξύ των τετιμημένων τόπων της Πατρίδος μας, που προσέφεραν εκλεκτά των τέκνα, σαν πολύεδρα διαμάντια προς τον Ύψιστον, με κάποια ηρωική θυσία, για να στολιζεται και να λαμπρύνεται το υπέρλαμπρον Ουράνιον διάδημα».

Με τον οιστροηλατημένο λόγο του ο π. Νεκτάριος μας αναφέρει: «Ότι τα φέρετρα ήσαν δεκαοκτώ αλλά το τελευταίο παρέμεινε κενόν κατά ευτυχή περίπτωσιν του διασωθέντος και επιζήσαντος βοσκού και ενορίτου μου Κωνσταντίνου Ντούνα... Κι εκείνος θυμάται: Ήταν Ιούλιος του 1944. Ένας καυτερός κυριακάτικος ήλιος φλογίζει τα πάντα. Οι τσοπάνηδες των Λεγραινών, όπως συνήθιζαν, σηκώνονται να πάνε στις «Γούρνες» της Πάρνηθος, όπου και τα «πράματά τους».

Μετά την τελευταία στιγμή ο 18ος τσοπάνης, ίσως από ενστικτώδη επιταγή, δεν θέλει να πάη –ο Κωνσταντίνος Ντούνας– γιατί θυμάται πως δεν έχει βγάλει έγγραφη άδεια από τους Γερμανούς για την μετάβασίν του! Κι έτσι αυτή η τυπική λεπτομέρεια διέσωσεν τον... μελοθάνατον από την σφαγήν των Γερμανών και

όπως εδήλωνε προ ολίγου με τη χαρακτηριστική βουκολική απλότητα και καλωσύνη, αλλά και γεμάτος συγκίνηση, ματαίωσα την μετάβασίν μου, γιατί την ηλιόλουστη εκείνη ημέρα του Ιουλίου του 1944, το χωριό μας ξύπνησε με μια τρομακτική πληροφορία που πάγωσε το αίμα στις φλέβες μας: «Οι αντάρτες στην περιοχή Κακοσάλεσι σκότωσαν τον Γερμανόν Φρούραρχον!»

Έξαλλοι και τρίζοντας τα δόντια οι απαίσιοι Γερμανοτεύτονες κάνουν ό,τι μπορούν για να δείξουν το ψυχικό τους μένος, να εκδικηθούν σκληρά και για να τρομοκρατήσουν τα χωριά.

Από το χωριό ξεκινούν με κάποια διστακτικότητα και φοβία οι δέκα-επτά μόνον βοσκοί, με την βεβαιότητα πως εφ' όσον αυτοί είναι αθώοι, δεν έχουν να φοβηθούν τίποτε. «Εγώ –λέει ο κ. Κ. Ντούνας– φοβήθηκα, γιατί δεν είχα άδεια και έμεινα στο χωριό, που μου βγήκε σε καλό μου»...

Μα τα γερμανικά περιπολικά στην Πάρνηθα, βλέποντας τους φτωχούς βοσκούς να έρχονται προς τα επάνω, εκάλεσαν τους αθώους αυτούς μάρτυρας κοντά τους για μια τυπική –δήθεν– ανάκριση. Ανύποπτοι, οι απονήρευτοι βοσκοί υπάκουσαν χωρίς καμιά αντίρρηση, αλλά οι Γερμανοί χωρίς καμιά άλλη διαδικασία, χωρίς κανένα σεβασμό της ανθρωπινής αξιοπρέπειας και της εννοίας του Δικαίου, με ριπές πολυβόλων σκότωσαν και τα δέκα-επτά ανυπεράσπιστα θύματα τους. Και τότε θρήνος και πένθος βαρύ στα Λεγραινά, που ζει τώρα την Μεγάλη του Παρασκευή! Επακολουθούν μάταιες αναζητήσεις μερόνυχτα ολόκληρα, για την ανεύρεσιν έστω του κοινού τάφου των νεομαρτύρων αυτών, ή, κάποιου διασωθέντος τραυματίου, αλλά δυστυχώς μάταιη προσπάθεια...».

Μαζί με τους 17 μάρτυρες της Πάρνηθας ήσαν και γυναϊκόπαιδα που τότε τα ξεχώρισαν οι Γερμανοί και τ' άφησαν ελεύθερα στο Κατσιμίδι. Τα “παιδιά” της εποχής εκείνης συναντήσαμε 63 χρόνια αργότερα ηλικιωμένους άντρες που με δάκρυα στα μάτια επαναφέρουν τα γεγονότα στην μνήμη τους:

Ο Ευάγγελος Ηλίας Ντούνας (ετών 13 τότε) και ο Γιάννης Ντούνας (ετών 11 τότε) μας περιγράφουν:

«Όταν μας έπιασαν, μας πήγαν στη Μόλα στη βρύση. Εκεί με τον διερμηνέα, αφού είδαν τις ταυτότητες μας φώναξαν ονομαστικά και μας ξεχώρισαν. Από την μια μεριά οι 16 άνδρες κι απ' την άλλη εμείς γύρω στα 8 παιδιά και 3-4 ηλικιωμένοι, ο Ευάγγελος Ντούνας, ο Δημήτρης Ντούνας, η Βασιλική Καραγιώργου. Από τα 8 παιδιά σήμερα μια γυναίκα δεν ζει. Μας πήγαν στις καλύβες με τα πρόβατα, στη Λάκα της Μόλας, τους 16 τους οδήγησαν προς την Αγία Τριάδα και μετά τους εκτέλεσαν. Δεν τους ξανάδαμε ποτέ. Μετά από 30 χρόνια βρήκαμε τα οστά τους».

Ο Ευάγγελος Π. Ντούνας (ετών 8 τότε) συμπληρώνει:

«Είχαμε μαζί μας τότε 2.500 περίπου πρόβατα. Εμάς τα παιδιά και τους ηλικιωμένους μας κράτησαν 2 μέρες εκεί για προστασία στο κοπάδι. Την τρίτη μέρα μας ξύπνησαν να φύγουμε. Δεν μπορούσαν να μας βαστάξουν άλλο. Μας πήραν συνο-

δεία με τα πρόβατα προς τον Άγιο Πέτρο στο Διοικητήριο, στο βόρειο μέρος πίσω στη Λάκα Μόλα και μας οδήγησαν προς το Κατσιμίδι. Θυμάμαι το βράδυ μας κύκλωσαν με σκοπιές, έκανε πολύ κρύο και κοιμήθηκα αποκαμωμένος, μικρό παιδάκι τότε με μια κουβέρτα μαζί μ' ένα Αυστριακό. Ξημέρωσε το πρωί και σιγά σιγά φτάσαμε στο μαγαζί του Ντρούγκα στο Κατσιμίδι. Τα πρόβατα τα πήραν μάλλον για τη διαδρομή Τατόι - Κηφισιά - Ζηρίνιο για σφαγή. Δεν τα ξανάδαμε κι αυτά ποτέ».

Ο Ευάγγελος Ιωαν. Καραγιώργος (ετών 9 τότε) ολοκληρώνει την περιπέτεια των επιζώντων παιδιών και ηλικιωμένων:

«Από την αρχή που μας ξεχώρισαν μας είπαν θα σας πάμε στο Διοικητήριο, θα σας βάλουμε σ' ένα αυτοκίνητο και θα σας στείλουμε στις μονάδες σας στο Σούνιο. Την τρίτη μέρα, όταν μας οδήγησαν με τα πρόβατα προς το Κατσιμίδι, πήραν από κοντά μας τον Δημήτριο Φωτίου Ντούνα. Αυτός ήταν το 17ο θύμα που δεν τον είχαν ξεχωρίσει από την αρχή. Το 1974 όταν βρέθηκαν τα οστά ήταν μόνο για τα 16 άτομα. Φαίνεται ότι τον Δημήτριο Φ. Ντούνα τον εκτέλεσαν ξεχωριστά γιατί τα οστά του βρέθηκαν αργότερα.

Όταν μας απελευθέρωσαν στο Κατσιμίδι, φύγαμε προς το Μενίδι. Εκεί μείναμε στο σπίτι του νονού του πατέρα μου και μετά ήρθαν οι μονάδες μας και μας πήραν».

Οι τέσσερεις επιζώντες, τους οποίους συναντήσαμε σε ταβέρνα των Λεγραιών, ανασκευάζουν ένα λάθος των εφημερίδων της 2ας Νοεμβρίου 1974 και του βιβλίου του αρχιμανδρίτου Νεκτάριου Βιτάλη σχετικά με τον 18ο τσοπάνη, τον Κωνσταντίνο Ντούνα που διασώθηκε:

“...Ο Κωνσταντίνος Ντούνας γλίτωσε –μας τονίζουν– γιατί δεν ήταν γραμμένος στις καταστάσεις για τη μετάβασή του. Πήγε όμως στην Πάρνηθα κι έφυγε μια μέρα πριν μας ξεχωρίσουν τους εκτελεσθέντες από εμάς τα γυναικόπαιδα.

«Φύγε –του είπαν όλοι– θα μας πάρεις στο λαιμό σου». Κι έτσι διασώθηκε. Παρακολούθησε το ξεχώρισμα πάνω σε μια κορομηλιά, το ξεχώρισμα και όχι την εκτέλεση”.

Για την συνέχεια μετά την απελευθέρωση οι τέσσερεις επιζώντες μας υπογραμμίζουν «Περιμέναμε, ψάχναμε παντού σε διάφορα μέρη. Δεν βρήκαμε τίποτα. Μεταξύ Κατσιμίδι - Μόλα - Βουρλοπόταμο στην Πάρνηθα το Νοέμβριο του 1974, επιτέλους βρέθηκαν. Μάζεψαν 3 τσουβάλια της ρίγας με οστά των δικών μας. Βρήκαμε τη βέρα του Παναγιώτη Ντούνα. Έχουμε και τώρα μετά τόσα χρόνια, τεράστια υποχρέωση από τον τότε Διοικητή της Μονάδας της Αεροπορίας για την βοήθειά του».

Τελειώνοντας αναφέρω ότι ο ιστορικός Φοίβος Ν. Γρηγοριάδης στο βιβλίο του *Βρετανοί, Το Αντάρτικο, Απελευθέρωσις 1943-1944*, Τόμος 8ος (Εκδόσεις Νεοκόσμος, Αθήνα 1974) αναφέρεται λεπτομερώς στο κεφάλαιο «Καίγεται η Πάρνηθα» για την προσπάθεια εκκαθαρίσεων των Γερμανών της Πάρνηθας από αντιστασιακές

ομάδες που είχαν επικεφαλής από τη γύρω περιοχή π.χ. Χασιά, Μάνδρα, Κιούρκα, Σχηματάρι, Μενίδι, αλλά και από τα Μεσόγεια, όπως ο Παναγιώτης Στουραϊτης (επονομαζόμενος Καπετάν Αράπης) από την Κερατέα. Περιγράφει λεπτομερώς τις κινήσεις των ανωτέρω ομάδων πριν και μετά την εκτέλεση των βοσκών από τα Λεγραινά μέχρι τις 7 Αυγούστου 1944 όπου οι Γερμανοί τα μάζεψαν από την Πάρνηθα γιατί δεν τους συνέφερε να κρατούν καθηλωμένους 3.000 άνδρες τους.

Θα ήθελα κλείνοντας να σας πω την αφορμή που ασχολήθηκα με το δεύτερο αυτό περιστατικό. Το 1982-1983 υπηρέτησα στην Αεροπορική Βάση της Πάρνηθας τη θητεία μου. Σε μια έξοδό μου μια Κυριακή συνάντησα το μνημείο με την επιγραφή «Σαρακατσαναίοι Ποιμένες εκ Λεγραινών εκτελεσθέντες ενταύθα υπό των Γερμανών την 24-7-1944» και στη συνέχεια γραμμένα στο μάρμαρο ακολουθούν τα 17 ονόματα.

Ένωσα δέος και ενοχή γιατί αφ' ενός αγνοούσα το γεγονός, παρόλο ότι η οικογένεια μου είχε σχέση με τα Λεγραινά και πήγαινα από μικρός, και δεύτερο γιατί χρησιμοποίησα το μνημείο και τα έλατα πίσω για να κρυφτώ όταν άκουσα βόμβο αυτοκινήτου (είχα βγει χωρίς άδεια εξόδου). Σκέφτηκα τότε ένα παλιό μου δάσκαλο που έλεγε «Άλλοι καιροί, άλλα ήθη». Αποφάσισα να ασχοληθώ με τους 17 βοσκούς από τα Λεγραινά γι' αυτό το λόγο: γιατί κάθε άνθρωπος με στοιχειώδη νοημοσύνη οφείλει να υπερασπίζεται με κάθε τρόπο την μνήμη και το αίμα των αθώων του κόσμου τούτου, των αθώων θυμάτων είτε στην διάρκεια πολέμου, είτε στην διάρκεια ειρήνης.

Εικ. 1. Ομαδικός τάφος 17 βοσκών στα Λεγραινά (φωτ. Γιώργος Βασιλακόπουλος)

Εικ. 2. Ομαδικός τάφος 17 βοσκών στα Λεγραινά (φωτ. Γιώργος Βασιλακόπουλος)

Εικ. 3. Ηρώον στην πλατεία Λεγραινών (φωτ. Γιώργος Βασιλακόπουλος)

Εικ. 4. Άποψη Λεγραινών (φωτ. Γιώργος Βασιλακόπουλος)

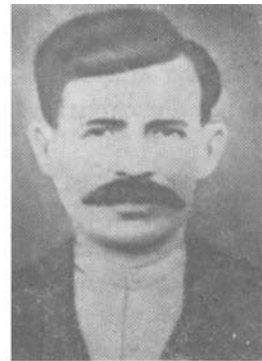

Δημήτριος Ντούνας
Ετών 65

Ευάγγελος Ντούνας
Ετών 17

Ηλίας Ντούνας
Ετών 45

Παναγιώτης Ντούνας
Ετών 42

Κωνσταντίνος Ντούνας
Ετών 35

Γεώργιος Ντούνας
Ετών 37

Κωνσταντίνος Ντούνας
Ετών 28

Ιωάννης Καραγιώργος
Ετών 37

Σωτήριος Καραγιώργος
Ετών 31

Εικ. 5. Φωτογραφίες των 17 μαρτύρων των Λεγγραινών. Από το βιβλίο του Αρχιμ. Νεκταρίου Βιτάλη, *Ευλαβικό αφιέρωμα στους δέκα-επτά εθνομάρτυρες των Λεγγραινών* (Καμάριζα 1975).

Γεώργιος Καραγιώργος
Ετών 32

Ηλίας Καραγιώργος
Ετών 19

Βενιζέλος Καραγιώργος
Ετών 25

Στάυρος Μακροδημήτρης
Ετών 61

Γεώργιος Μακροδημήτρης
Ετών 32

Ιωάννης Μακροδημήτρης
Ετών 32

Δημήτριος Πετρογιάννης
Ετών 47

Σπυρίδων Ρούσος
Ετών 47

Εικ. 5. Φωτογραφίες των 17 μαρτύρων των Λεργαϊνών. Από το βιβλίο του Αρχιμ. Νεκταρίου Βιτάλη, *Ευλαβικό αφιέρωμα στους δέκα-επτά εθνομάρτυρας των Λεργαϊνών* (Καμάριζα 1975).

Εικ. 6. Μνημείο των 17 βοσκών από τα Λεγγραϊνά στην Πάρνηθα
(φωτ. Χριστίνα Μητρογιάννη)

